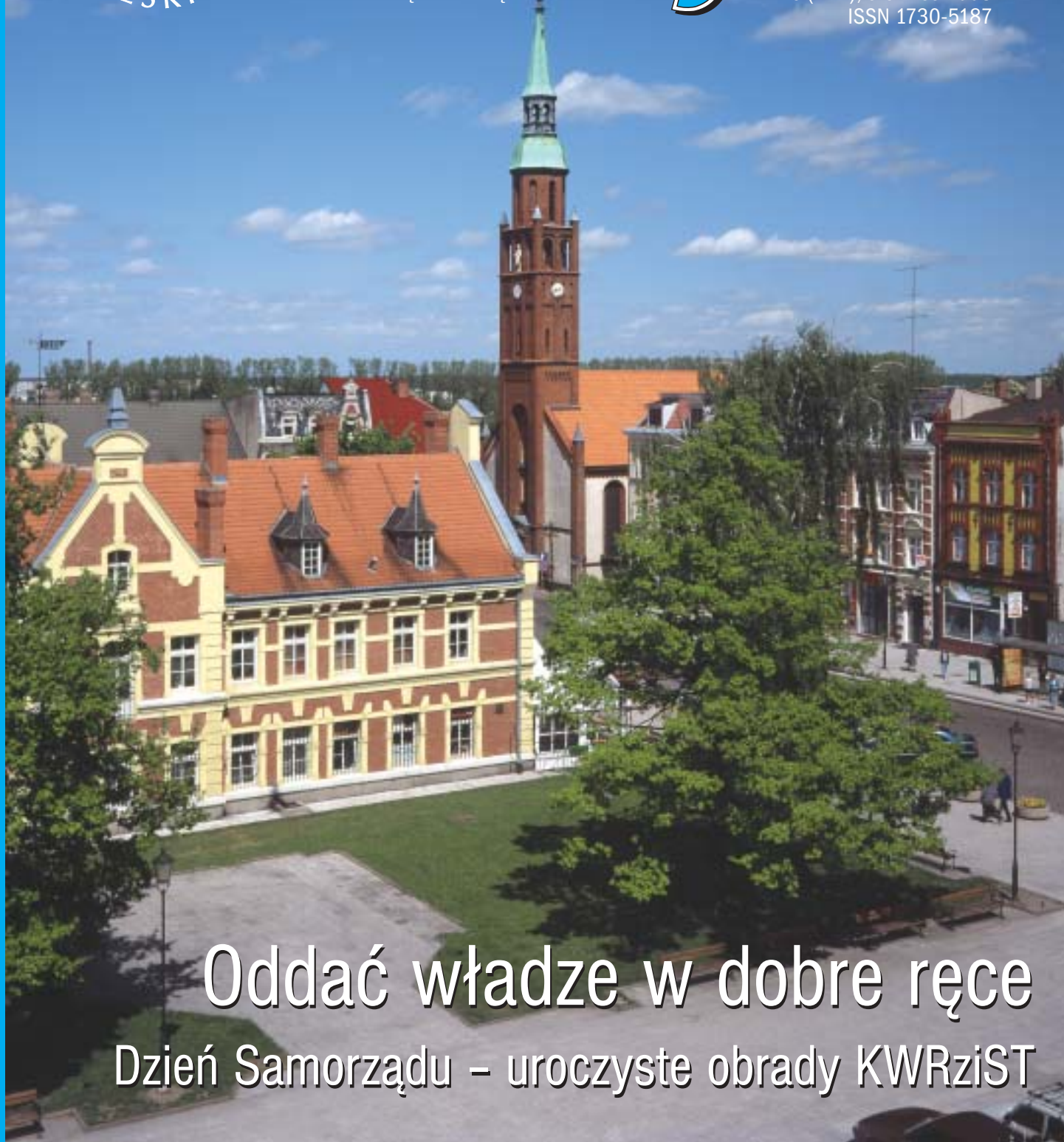

SAMORZĄD MIEJSKI

Miesięcznik Związku Miast Polskich

Nr 6 (144), czerwiec 2008
ISSN 1730-5187

Oddać władze w dobre ręce
Dzień Samorządu – uroczyste obrady KWRziST

W NUMERZE

ZE ZWIĄZKU

IV Na posiedzeniu w Siedlcach 9 maja br. Zarząd ZMP dyskutował o nowym projekcie ustawy o pracownikach samorządowych oraz pojawiających się w mediach propozycjach zmian w ustawach z zakresu ochrony zdrowia.

V Jubileuszowa, piąta edycja Śródkouropejskich Targów Nieruchomości i Inwestycji odbyła się w dniach 14–15 maja br. w warszawskim Centrum EXPO XXI. Jak co roku Związek Miast Polskich zorganizował wspólne stoisko dla swoich miast członkowskich.

KRONIKA KRAJOWA

VI Podczas II Festiwalu Promocji Miast i Regionów w Warszawie, który odbył się 21–22 kwietnia br., przedstawiono strategię marketingowe miast i jednego regionu. Związek Miast Polskich jest patronem Festiwalu, a organizatorem – Grupa Ströer.

VII Dwanaście polskich miast wyróżniła w tym roku Komisja ds. Środkowiska, Planowania Przestrzennego i Władz Lokalnych przy Zgromadzeniu Parlamentarnym Rady Europy za ich działania na rzecz współpracy i solidarności europejskiej. Dziś opisujemy działalność Rybnika, który otrzymał Tablicę Honorową, oraz Kędzierzyna-Koźła i Lublina, nagrodzonych Flagą Honorową.

PROJEKT NORWESKI

X Od września tego roku wszystkie samorządy, w tym także gminy i powiaty, będą mogły na naszej stronie internetowej www.sas.zmp.poznan.pl korzystać ze wskaźników opartych na danych ze statystyki publicznej – mówi dr Tomasz Potkański, zastępca dyrektora Biura ZMP, kierownik ds. projektu norweskiego.

MIASTA JUBILEUSZOWE

XIV Diagnoza stanu miasta, której wykonanie zleciły niedawno władze Starogardu Gdańskiego, wypadła korzystnie. Obecnie duże środki własne, bo aż 25 mln zł, angażujemy w inwestycje – mówi prezydent Edmund Stachowicz w roku jubileuszu 660-lecia Starogardu.

Na okładce: Starogardzki ratusz w Rynku.
Fot. Archiwum UM
O mieście piszemy na str. XIV i XV

Z Komisji Wspólnej...

Oddać władzę w dobre ręce

Wyjątkowo uroczyste było posiedzenie Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, które odbyło się 28 maja br., czyli nazajutrz po Dniu Samorządu Terytorialnego.

Z tej okazji do Kancelarii Premiera zaproszeni zostali nie tylko stali członkowie Komisji, ale również członkowie zespołów problemowych, wojewodowie, a także posłowie związani z samorządami. Gospodarzem spotkania był premier **Donald Tusk**, który w inauguracyjnym przemówieniu przede wszystkim dziękował samorządowcom wszystkich szczebli za ich 18-letni wysiłek i trud.

Kolejny krok w stronę decentralizacji

Premier dziękował także za zaangażowanie w prace podjęte wspólnie z jego rządem nad pakietem ustaw decentralizacyjnych, które mają być trzecim krokiem reformowania kraju – po reformach z lat 1989 r. i 1998 r. – *Prawdziwą przyszłość należy tworzyć na poziomie samorządów. Trzeba być ślepym, żeby nie widzieć, że złotówka wydana na poziomie gminy jest złotówką wydaną mądrzej niż na poziomie centralnym* – mówił premier Tusk. Dlatego, dbając o zrównoważony, harmonijny rozwój Polski, rząd chce przekazać kompetencje wraz z pieniędzmi samorządom, które lepiej potrafią je wydać. – *Ta wielka droga do wolności i samorządności w Polsce, to jest droga, na której zredukowaliśmy nadmierne uprawnienia władzy centralnej.* Premier podkreślał, że szczególnie bliski jest mu projekt wprowadzenia okręgów jednomandatowych na wszystkich szczeblach samorządu już w najbliższych wyborach, by wzmocnić pozycję samorządowych szefów. – *Jesteśmy zdeterminowani, aby wprowadzić w życie ten projekt – który nie przynosi żadnych politycznych profitów rządowi – ale uważamy, że polskie miasta, gminy, regiony zasługują na to, by być równorzędnymi partnerami dla odpowiedników europejskich* – podkreślał premier. Zgromadzeni nagrodzili tę zapowiedź brawami.

Wicepremier od konkretów

O konkretach reformy samorządowej mówił wicepremier **Grzegorz Schetyna**, który nadzorował całość prac. A o ich rozmiarze świadczą liczby – do rządu wpłynęło aż 6 tysięcy poprawek do ponad stu ustaw. Dziś trwają już prace nad konkretnymi zapisami. Rząd przekazuje właśnie projekty czterech ustaw,

do pracy nad którymi zaprosił samorządowców. Są to ustawy: tzw. kompetencyjna – dzieląca kompetencje między rząd i samorząd, ustawa o rozwoju miast i obszarach metropolitalnych, której wszystkie zapisy są na razie otwarte, a rząd gotowy jest do przyjmowania propozycji miast; ustawa o funduszu sołeckim, która ma uczyć współpracy i gospodarowania choćby niewielkimi kwotami i wreszcie – ustawa o wojewodach. – *Wiemy, że oddajemy władzę w dobre ręce* – powiedział wicepremier i podkreślił, że wraz z przekazywaniem nowych zadań rząd chce zadbać o podstawy finansowe samorządów, m.in. przez przekazanie majątku Agencji Mienia Wojskowego, Agencji Rozwoju Regionalnego, a także udziałów w regionalnych oddziałach TVP i Polskiego Radia.

W imieniu samorządowców przemawiał współprzewodniczący KWRiST, prezydent Katowic, **Piotr Uszok**. Dziękując za dobrą współpracę i otwartość na postulaty środowisk samorządowych, podkreślił, że samorządowcy doceniają dobrą wolę rządu. Fakt, że premier Tusk już drugi raz bierze udział w posiedzeniu Komisji, a wicepremier Schetyna współprzewodniczy każdemu spotkaniu – po często niedobrych doświadczeniach z poprzednimi rządami – ma ogromne znaczenie. I choć prezydent Uszok wymienił sporo jeszcze nierozwiązanych kwestii, takich jak finanse samorządów, komunalizacja części mienia publicznego, gospodarka przestrzenna, finansowanie oświaty czy zarządzanie szpitalami, to podkreślił, że rząd podjął wyzwanie.

O order dla Profesora

Na zakończenie uroczystej części prezydent Uszok odczytał wniosek do premiera D. Tuska podpisany przez prezesów wszystkich korporacji samorządowych reprezentowanych w KWRiST o wystąpienie do Prezydenta RP o przyznanie profesorowi **Michałowi Kuleszy** Komandorii Orderu Odrodzenia Polski. *Profesor jest jednym z głównych autorów reform ustrojowych państwa po odzyskaniu przez Polskę podmiotowości w roku 1989, a także głównym ich wykonawcą w zakresie decentralizacji spraw publicznych w rządach Hanny Suchockiej i Jerzego Buzka. Obecnie również służy radą rządowi pana*

premiera w misji dokończenia procesu decentralizacji. Jest on niewątpliwie czołowym konstruktorem i propagatorem polskiej myśli politycznej w zakresie wprowadzenia w życie zasady pomocniczości państwa – brzmiały słowa uzasadnienia wniosku.

Nagrody za najlepsze prace

Podczas posiedzenia Komisji Wspólnej rozdano też nagrody w V edycji Konkursu na najlepsze rozprawy doktorskie oraz prace magisterskie i licencjackie dotyczące samorządu terytorialnego i zagadnień decentralizacji, ogłoszonego przez redakcję „Samorządu Terytorialnego” oraz Wydawnictwo Wolters Kluwer Polska. Nagrody wręczał przewodniczący jury, profesor Michał Kulesza oraz współprzewodniczący Komisji Wspólnej. Dwie równorzędne I nagrody za najlepsze rozprawy doktorskie trafiły do dr **Anety Giedrewicz-Niewińskiej** za pracę „Wybór jako podstawa nawiązania stosunku pracy z pracownikami samorządowymi” (nagrodę ufundował Związek Miast Polskich i Związek Powiatów Polskich) oraz do dr. **Wojciecha Jarczewskiego** za pracę „Proinwesty-

Po raz drugi już w obecnej kadencji premier polskiego rządu uczestniczył w posiedzeniu Komisji Wspólnej.
Fot. H. Hendrysiak

cyjne działania władz lokalnych a napływ nowych inwestorów” (nagroda ufundowana przez ZMP oraz Związek Województw RP).

Tak jak w poprzednich latach, fragmenty wszystkich nagrodzonych prac magisterskich ukażą się w postaci książkowej Wydawnictwa Pokonkursowego 2008.

W części roboczej posiedzenia Komisja Wspólna w poszerzonym składzie pozytywnie zaopiniowała m.in. projekt ustawy o pracownikach samorządowych, nowelizację ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych oraz o strażach gminnych.

HANNA HENDRYSIAK

Ministerstwo prezentuje nową ustawę

Miasta o sporcie

70 przedstawicieli polskich miast wzięło udział w konferencji „Sport i rekreacja w samorządach”, która 26 maja br. odbyła się w Kołobrzegu. Spotkanie zorganizował Związek Miast Polskich we współpracy z Urzędem Miasta Kołobrzeg.

21 maja br. Ministerstwo Sportu zakończyło prace nad założeniami do ustawy o sporcie. Obecnie dokument został skierowany do konsultacji, również w środowiskach samorządowych. Konferencja w Kołobrzegu służyła m.in. przekazaniu autorom założeń do ustawy uwag ze strony miast stowarzyszonych w ZMP.

Związek opracował tezy w sprawie oczekiwanych zmian w przepisach dotyczących sportu i kultury fizycznej. Podkreślił w nich konieczność doprecyzowania zapisów umożliwiających zainteresowanym jednostkom samorządu terytorialnego dofinansowywanie sportu kwalifikowanego oraz wprowadzenia systemu zachęt dla przedsiębiorstw do dofinansowywania sportu, np. w formie odpisu od podatku dochodowego od osób prawnych, w analogiczny sposób jak 1% podatku PIT dla organizacji pożytku publicznego. Związek postuluje też wprowadzenie dla sportu spółek *non-profit*, to znaczy takich, które

wypracowane środki przeznaczają w całości na podstawową działalność statutową – sportową. W sformułowaniu przepisów o sportowych spółkach *non-profit* mogą pomóc przepisy dotyczące TBS-ów. Należałoby też wprowadzić – analogicznie do ustawy o działalności kulturalnej – instytucje kultury fizycznej, które zastąpiłyby zakłady budżetowe wykorzystywane zwykle przez gminy do prowadzenia OSiR-ów.

– *Do kwestii sportu podchodzimy w założeniach do ustawy zupełnie inaczej niż do tej pory – mówił podczas spotkania w Kołobrzegu Andrzej Baczewski, przedstawiciel gabinetu politycznego Ministra Sportu. – Wychodzimy z tej dramatycznej wykładni art. 68 ust. 5 Konstytucji RP: państwo wspiera sport. A więc, jak wspiera, to nie rządzi i nie kieruje. Organizacje pozarządowe, samorządy i inne organizacje, które chcą zajmować się sportem, powinny to czynić.*

Ministerstwo Sportu zakłada, że za sprawy związane z rozwojem i organizacją kultury fizycznej

nej i sportu w określonych środowiskach społecznych odpowiadać będą organy i instytucje odpowiednio do tego umocowane, czyli np. za sport w środowisku szkolnym powinien odpowiadać minister edukacji, a za sport w środowisku akademickim – minister nauki. Finansowe wspieranie sportu powinno odbywać się równolegle w dwojaki sposób. Pierwszy sprowadza się do finansowania sportu przez instytucje publiczne. Drugi sposób polega na wprowadzeniu systemu norm prawnych dających przywileje finansowe podmiotom niepublicznym inwestującym w zorganizowane uprawianie sportu. Przywileje te powinny się sprowadzać przede wszystkim do określonych istotnych ulg podatkowych dla takich podmiotów. Ministerstwo widzi potrzebę stworzenia takich unormowań, które będą sprzyjać rozwojowi sportu, zwłaszcza w zakresie stworzenia nowych źródeł dofinansowania oraz dostosowania jego struktur organizacyjnych do realiów gospodarki rynkowej. Ważnym elementem wydaje się być wsparcie klubów sportowych. Dotychczasowe regulacje w tym zakresie okazały się niewystarczające i wymagają zmian zmierzających do przyznania większej swobody samorządom w zakresie wsparcia finansowego klubów.

Założenia do nowej ustawy o sporcie po konsultacjach skierowane zostaną do Komitetu Politycznego Rady Ministrów, a następnie pod koniec czerwca zajmie się nimi sejmowa komisja kultury fizycznej.

(EPE)

Zarząd ZMP w Siedlcach

Nowe zapisy o pracownikach

Na posiedzeniu w Siedlcach 9 maja br. Zarząd ZMP dyskutował o nowym projekcie ustawy o pracownikach samorządowych oraz pojawiających się w mediach propozycjach zmian w ustawach z zakresu ochrony zdrowia.

Rozmawiając o pracach nowego Zespołu ds. Ustrojowych działającego przy Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, członkowie Zarządu zdecydowali, aby spośród blisko 6 tysięcy propozycji zmian legislacyjnych wybrać kilka najważniejszych, które Związek będzie forsować, by nie zaginęły w zalewie spraw drugorzędnych. Mają to być m.in.: uzyskanie statusu miast na prawach powiatu przez wszystkie miasta prezydenckie, jednolity zarząd dróg w granicach administracyjnych miast (jedno miasto – jeden gospodarz), zniesienie zakazu łączenia mandatu senatora z pełnieniem funkcji w samorządzie, dostęp dla jednostek samorządu terytorialnego do Krajowego Funduszu Drogowego. Projekty ustaw w tych sprawach zostaną złożone przez stronę samorządową na Komisji Wspólnej.

Dyskusję wywołał projekt ustawy o pracownikach samorządowych. Po negatywnej opinii zarówno Zarządu ZMP, jak i strony samorządowej Zespołu ds. Administracji Publicznej i Bezpieczeństwa Obywateli KWRiST, projektodawcy przygotowali nową, poprawioną wersję ustawy. Realizuje ona większość postulatów samorządowych, choć nie wszystkie. Dlatego Zarząd zdecydował się zaopiniować projekt pozytywnie, ale z uwagami dotyczącymi np. powoływania zastępców prezydentów, burmistrzów czy wójtów. Zarząd jest zdania, że to prezydenci powinni powoływać swoich zastępców. Kontrowersje budzi też zmiana sposobu powoływania sekretarza. ZMP uważa, że należy zostawić dotychczasowe zasady, czyli powoływanie sekretarza przez radę gminy na wniosek organu wykonawczego. Należałoby też złagodzić wymogi dotyczące kandydatów na sekretarzy gmin. Wystarczający byłby zapis mówiący o 4-letnim stażu pracy, w tym 2-letnim

doświadczeniu na stanowisku kierowniczym. Wreszcie trzeba wykreślić zapis wprowadzający do urzędów gmin doradców politycznych – jako rozwiązanie kopiujące model ministerialny i sposób na upolitycznienie samorządu.

Podczas spotkania dyskutowano też na temat pojawiających się w mediach propozycji zmian w ustawach zdrowotnych. Jak powiedział **Tadeusz Wrona**, prezydent Częstochowy – *Ustawa jest przygotowywana pod prywatyzację tych szpitali, które dobrze sobie radzą, które nie mają długów*. Dotychczas nie ma propozycji systemowego rozwiązania problemu zadłużenia SP ZOZ-ów, a zaproponowana możliwość ich przekształcenia w spółkę akcyjną połączona jest z przejęciem zarówno długów, jak i wszystkich pracowników, co uniemożliwi rzeczywistą restrukturyzację tych zakładów, a w konsekwencji doprowadzi do upadłości.

Pozytywnie z uwagami zaopiniowano projekt zmian ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Negatywną opinię natomiast uzyskał projekt uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia programu wieloletniego pod nazwą „Program Oczyszczenia Kraju z Azbestu na lata 2008–2032”. Na program przewidziano zbyt małe środki finansowe, by skutecznie i szybko rozwiązać problem (4 mln złotych rocznie do 2032 r.), a dodatkowo brakuje zachęty dla mieszkańców, którzy mieliby wymienić azbestowy dach i kupić nowe, bardzo kosztowne materiały. Zarząd postuluje zwiększenie o 10% gminnego i powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska, jako że gminy i powiaty wspierają w miarę możliwości usuwanie azbestu, ale dysponują zbyt małymi środkami na ten cel. Realizują one też inne zadania z dziedziny ochrony środowiska, do przeprowadzenia których Polska zobowiązała się w nego-

cjacjach z Unią Europejską, a które w większości mają wymiar lokalny.

Zarząd pozytywnie i bez uwag zaopiniował projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz projekty rozporządzeń: w sprawie udzielania przez PARP pomocy finansowej w ramach działania 5.3 Wspieranie Ośrodków Innowacyjności, PO Innowacyjna Gospodarka 2007–2013; zmieniający rozporządzenie MI w sprawie szczegółowych czynności organów w sprawach związanych z dopuszczeniem pojazdu do ruchu; zmieniający rozporządzenie w sprawie udzielania przez PARP pomocy finansowej niezwiązanej z programami operacyjnymi oraz dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady UE w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów w transporcie drogowym.

Na posiedzeniu omówiono też nawiązanie bliższej współpracy z Towarzystwem Urbanistów Polskich, która mogłaby zaowocować np. wspólnym opiniowaniem nowego projektu ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, co wzmocniłoby głos obu organizacji. Ustalono, że dyrektor Biura ZMP wraz z sekretarzem TUP przygotowują wstępną wersję porozumienia o współpracy.

Zarząd przyjął w poczet miast związkowych Sławków. Obecnie do ZMP należy 311 miast.

Posiedzenie Zarządu ZMP odbyło się w Siedlcach w szczególnym czasie – w przeddzień spotkania, 8 maja, po raz pierwszy obchodzono Święto Patrona Miasta, którym jest Święty Stanisław Biskup Męczennik. W trakcie uroczystej mszy św. poświęcono obraz Patrona Miasta, który został procesyjnie przeniesiony z kościoła pw. św. Stanisława do gmachu Urzędu Miasta i zawieszony w sali obrad Rady Miasta. W piątek, 9 maja, mieszkańcy i goście wzięli udział w I Siedleckim Jarmarku Świętego Stanisława.

HANNA HENDRYSIAK

CEPIF 2008

W poszukiwaniu inwestorów

Jubileuszowa, piąta edycja Środkowoeuropejskich Targów Nieruchomości i Inwestycji odbyła się w dniach 14–15 maja br. w warszawskim Centrum EXPO XXI.

Targi te są największą tego typu imprezą w naszej części regionu poświęconą rynkom nieruchomości. Gromadzą kilka tysięcy uczestników, w tym roku wzięło w nich udział blisko 3 tysiące osób, w tym około 150 wystawców. Są wśród nich, jak informują organizatorzy deweloperzy, agenci i zarządcy nieruchomości, inwestorzy, lokalne i regionalne władze, architekci i finansisci, inżynierowie, analitycy – wszyscy najważniejsi gracze branży w jednym miejscu. Jak co roku Związek Miast Polskich zorganizował wspólne stoisko dla swoich miast członkowskich. Skorzystało z niego 12 miast: Bytom, Dąbrowa Górnicza, Giżycko, Głogów, Lublin, Malbork, Pionki, Piotrków Trybunalski, Poznań, Skarżysko-Kamienna, Sosnowiec oraz Zabrze. Miasta przyjeżdżają na targi, żeby zaprezentować swoją ofertę, pokazać się na rynku nieruchomości i nawiązać kontakty, które mogą w przyszłości zaowocować nowymi inwestycjami. Sosnowiec np., który po raz pierwszy brał udział w CEPIF-ie, swoją ofertę postanowił zaprezentować na wspólnym stoisku związkowym, bo jest członkiem ZMP, a poza tym zgromadzenie wielu miast pod jednym, efektownym szyldem bar-

dziej przyciąga uwagę odwiedzających niż samodzielne, małe stoisko pojedynczego miasta. Niektóre, zazwyczaj duże miasta wolą prezentować się samo-

Stoisko Związku Miast Polskich na targach CEPIF 2008.

Fot. H. Hendrysiak

dzielnie, jak np. Gdańsk, Sopot, Sieradz, Toruń czy Warszawa.

Obecność na tego typu imprezie zawsze się opłaca, chociaż generalnie przedstawiciele miast narzekali w tym roku na mniejsze, eufemistycznie nazywane „umiarkowanym”, zainteresowanie ich ofertą: – *Jesteśmy na tych targach już piąty raz, mamy więc porównanie i tym razem ruch jest nieco mniejszy niż w poprzednich latach* – powiedziała **Katarzyna Sobocińska** z Biura Obsługi Inwestorów poznańskiego UM. Wszyscy jednak podkreślali, że na targach trzeba

być: – *Zawsze opłaca się przyjeżdżać na targi. Często osoby, które przychodzą tu i zabierają materiały, jeśli same nie skorzystają z naszej oferty, przekazują ją dalej. Deweloperzy, którzy pojawiają się na targach, najczęściej szukają ofert pod swoich, konkretnych klientów, ale jest duża szansa, że prześlą ją kolegom zainte-*

resowanym naszymi propozycjami – mówiła **Ewa Fudali** z Wydziału Strategii, Promocji i Komunikacji Społecznej UM w Dąbrowie Górniczej. – *Na targach trzeba bywać, aby wypromować, a potem utrzymać markę miasta* – wtórował jej **Rafał Ciechanowicz** z Wydziału Promocji UM w Giżycku. – *Generalnie Poznań bierze udział w imprezach, na których można się pokazać i spotkać inwestorów* – dodała E. Fudali.

Oprócz przedstawiania ofert i rozmów z potencjalnymi inwestorami, uczestnicy mogli wziąć udział w 10 konferencjach i 14 seminariach dotyczących zagadnień szeroko pojętej branży nieruchomości. I tak pierwszy dzień poświęcony był prezentacji sytuacji na rynku: mieszkaniowym, biurowym, magazynowym, hotelowym i handlowym. Ogólna konkluzja licznych dyskusji jest taka, że polski rynek nieruchomości będzie się umacniał, stabilizował i nadal zyskiwał na wartości, choć już w wolniejszym tempie. Zaś drugiego dnia prelegenci omawiali zagadnienia związane z problemem zrównoważonego rozwoju, strategii inwestowania oraz przygotowaniami do organizacji piłkarskich Mistrzostw Europy w 2012 roku z perspektywy branży nieruchomości.

Nagrody rozdane

Podczas dorocznej, wieczornej gali, która tym razem odbyła się w warszawskim klubie „Forteca”, rozstrzygnięto konkurs na najlepsze projekty deweloperskie z Europy Środkowo-Wschodniej. Nominowanych było 35 nieruchomości (zrealizowanych do kwietnia tego roku) w siedmiu kategoriach: biurowce, centra handlowe, apartamentowce, hotele, centra logistyczno-magazynowe, rewitalizacje, a także tzw. *mixed Project*, czyli projekty realizujące dwie funkcje naraz, np. centrum handlowe plus magazyn.

Zwycięzcy wyłonieni zostali w dwóch etapach: w głosowaniu internetowym oraz bezpośrednio przez uczestników targów CEPIF, którzy wypełnione karty do głosowania mogli przez cały pierwszy dzień wrzucać do urn.

W aż trzech kategoriach zwyciężyły warszawskie projekty: najlepszym biurowcem okazał się **International Business Center II**, najlepszym apartamentowcem – **Inwestycja Przy Bernardyńskiej Wodzie**. Statuetka i dyplom powędrowały także do Muzeum Powstania Warszawskiego (które, co warto zaznaczyć, było jedynym projektem zrealizowanym przez samorząd) – zwycięzcy w kategorii rewitalizacja. **Centrum Handlu, Sztuki i Biznesu Stary Browar** z Poznania zwyciężyło w kategorii *mixed Project*, a poznańska **Andersia Tower** – jako najlepszy hotel. **Galeria Askana** z Gorzowa Wielkopolskiego wygrała konkurs na najlepszy projekt centrum handlowego. Spośród centrów logistyczno-magazynowych najlepszy okazał się **Panattoni Park Łódź**.

HANNA HENDRYSIAK

Festiwal dla miast

Najważniejsi mieszkańcy (2)

Podczas II Festiwalu Promocji Miast i Regionów w Warszawie, który odbył się 21–22 kwietnia br., przedstawiono strategię marketingowe miast i jednego regionu. Związek Miast Polskich jest patronem festiwalu, a organizatorem – Grupa Ströer.

Zdaniem **Mariusza Przybyła**, prezesa Zarządu firmy BNA, Grupy Corporate Profile DDB miasta nie mają problemów z wizerunkiem, ale z tożsamością: – *Miasto trzeba traktować jak tekst, czytać jak książkę i zrozumieć sens.*

W zgodzie z tożsamością

Tożsamość jest dana i ujawnia się sama z siebie. Dlatego nie można tworzyć sztucznego wizerunku, udawać kogoś, kim się nie jest, tylko wcielić się w swoją rolę i ulepszać siebie. Tożsamość to spójny system wartości wspólny dla danej społeczności, decydujący dla wizji i rozwoju, istotny dla przyszłych pokoleń. Sztuka odkrywania tożsamości bardziej przypomina sztukę niż technikę, wykorzystuje bowiem instrumentarium z pogranicza antropologii kultury, kulturoznawstwa, semiologii czy hermeneutyki – sztuki interpretacji znaczeń i sensów ludzkich wytworów. Tożsamość wynika z czterech rzeczy: kim jesteś, co robisz, w jaki sposób robisz i po co robisz.

Już Plutarch pisał: Pierwszy warunek szczęścia to urodzić się w słynnym mieście. Każde miasto może się stać sławne poprzez swoje działania, czyniąc coś spektakularnego, ale nie jednorazowo, tylko w dłuższym horyzoncie czasowym. Działać twórczo i oryginalnie można jedynie w oparciu o długofalową strategię. – *Gdy odkryjemy, że nie jesteśmy atrakcyjni, to musimy to wytworzyć, ale tylko na bazie i w zgodzie z własną, odkrytą tożsamością, przekształcając jej organiczne cechy, a nie sprzeniewierzając się nim* – mówił M. Przybył.

Miejscowi ambasadorzy

Zdaniem **Tomasza Stemplewskiego**, dyrektora Wydziału Promocji Urzędu Marszałkowskiego, wydawanie pieniędzy na promocję bez strategii jest bezcelowe. Trudność strategii komunikacji marketingowej województwa śląskiego, którą opracowała agencja Eskadra, polegała na zmierzeniu się z negatywnym skojarzeniem tego regionu z przemysłem, brudem, biedą, bezrobociem i pro-

testującymi górnikiem, a także niską samooceną mieszkańców. Strategia miała za zadanie wydobyć prawdziwe cechy Śląska, takie jak m.in. wysoka pozycja w dziedzinie gospodarki i inwestycji czy różnorodność atrakcji turystycznych. Bardzo ważnym aspektem było uzyskanie akceptacji zaplanowanych działań przez społeczności Ślązaków, Zagłębiaków i Górali. Uznano, że najlepszym USP będzie: Śląskie to region **pełen energii** dzięki swej różnorodności. Niezbędnym krokiem była kampania wewnętrzna, która miała na celu zbudowanie silnego poczucia tożsamości i dumy z regionu, co w konsekwencji ma poprawić samoocenę mieszkańców. Są oni bowiem doskonałymi ambasadorami marki i muszą mieć powody, dla których warto tu żyć. Zachęcano mieszkańców do odwiedzania atrakcji turystycznych regionu. Na *billboardach* czy *citylightach* pojawiły się takie hasła, jak: „Śląskie będąc dobrze” czy „Śląskie skarby często chowa!”. Elementami kampanii były akcje: „Fotoboard” (zdjęcie na pocztówce), „Autostopowicze” (trzymający kartki z hasłami kampanii), naklejki na samochody („Ten samochód napędza Śląskie. Pozytywna energia”).

Nowe opowieści

– *Lepiej mieć strategię niż nosa* – przekonywał **Waldemar Bojarun**, rzecznik prasowy UM w Katowicach, które promują się jako miasto wielkich imprez. Pierwsza poważna kampania (300 *billboardów* i 50 *fullbacków*) dotyczyła międzynarodowego wydarzenia związanego z Ligą Światową, której występy zgromadziły w Spodku 12 tysięcy kibiców. Mecze emitowały 52 stacje TV, dzięki czemu oglądało je 400 milionów osób. Szczególnym wydarzeniem poprawiającym relacje wewnętrzne było zaproszenie wszystkich mieszkańców na otwarcie 700-metrowego tunelu w centrum miasta – przyszło 15 tysięcy osób.

Kompleksową strategię marki posiada miasto Gdańsk. Najważniejszy był wybór firmy, która miała stworzyć taką wizję. Zdecydo-

wano się na procedurę zamówienia publicznego – konkurs. Podstawowym kryterium wyboru nie była jednak cena, ale lepsza oferta. Budowanie *brandu* oparto na tożsamości, którą dla Gdańska jest Solidarność i duch wolności. Na tej bazie powstała nowa „opowieść” ujęta w pięciu celach strategicznych, które przełożono na konkretne projekty marketingowe.

Z doradcy zewnętrznego skorzystały także władze miasta Szczecina, które rozpoczęły prace nad budową strategii marki w czerwcu 2007 roku. Przy wyborze agencji skorzystano z trybu zamówień publicznych negocjacji z ogłoszeniem. Wiele miast wie, z czego słynie, natomiast Szczecin musiał tego poszukiwać. To miasto „pomiędzy” dużymi a średnimi miastami i wielki nieobecny. Badania jakościowe i ilościowe pokazały unikalne położenie geopolityczne i topograficzne tego transgranicznego miasta – to stolica regionu, otoczona wodą, zielenią i przestrzenią. Zaproponowana strategia „Floating Garden” ma pokazywać otwartość miasta oraz gotowość do zmian – Poznaj wizję. The most visionary city in Europe 2008–2050.

Plakat jak delfin

Aby kampania wizerunkowa miasta na *billboardach* była udanym przedsięwzięciem, trzeba przestrzegać pewnych zasad. O psychologii w reklamie, czyli o tym, jak *outdoor* walczy o spojrzenia, mówił profesor **Rafał Ohme** z Instytutu Psychologii PAN. Trzeba pamiętać, że percepcja plakatu jest dynamiczna – oglądany jest on w ruchu, pod różnym kątem najazdu, często w złym oświetleniu i to zaledwie przez 10–15 sekund. Z tego powodu musi być przerysowany jak makijaż telewizyjny, posiadać duże logo, a słynna osoba na nim ma być wabikiem, a nie pozeraczem marki. Warto wspólnie z agencją zobaczyć projekt reklamy w symulacji komputerowej. Wśród wielu dobrych przykładów profesor wymienił plakat Włocławka (www.wloclawek.pl) i „Zaloguj się w Łodzi”. – *Outdoor jest jak delfin – musi wyskoczyć ponad taflę wody i ponad nią jeszcze coś powiedzieć* – radził R. Ohme. – *Jak masz lepszy plakat, można kupić mniej „blach” i osiągnąć ten sam efekt* – przekonywał.

JOANNA PRONIEWICZ

Tablica Honorowa dla Rybnika

Nagrodzeni za dialog

Rybnik to jedno z jedenastu europejskich miast, które w tym roku zostały wyróżnione Tablicą Honorową Rady Europy. To drugie pod względem rangi – po Nagrodzie Europy – wyróżnienie przyznawane za szerzenie idei europejskiej.

Już wcześniej zaangażowanie miasta w rozwijanie międzynarodowej współpracy zostało docenione przez Radę Europy. 11 czerwca 2004 r. Rybnik dołączył do elitarnego grona europejskich miast, które mogą poszczycić się Flagą Honorową Rady Europy. Tegoroczne trofeum – Tablica Honorowa – zostanie miastu przekazana 20 czerwca br., w czasie odbywających się po raz pierwszy Dni Rybnika.

Najstarsze partnerstwo

Rybnik to pierwsze miasto w Polsce, które podpisało oficjalną umowę partnerską z miastem zza żelaznej kurtyny – z francuskim Saint Vallier. Było to w lipcu 1961 roku. Dziś Rybnik prowadzi współpracę z 14 europejskimi miastami, z których 11 to miasta partnerskie. Są to: francuskie Saint Vallier, Mazamet i Liévin, niemieckie Dorsten i Eurasburg, Rejon Wileński na Litwie, Iwano-Frankiwnski i Bar z Ukrainy, Newtownabbey w Irlandii Północnej, grecka Larissa oraz czeska Karvina.

Różne formy współpracy

Oprócz kultury i sportu najciekawszą formą współpracy Rybnika z zagranicznymi partnerami są wymiany mieszkańców, w tym w szczególności grup młodzieży. W ciągu kilku ostatnich lat miasto gościło dzieci i młodzież z ukraińskich miast partnerskich i z Rejonu Wileńskiego. Poznały one miejscową historię, kulturę i tradycje, mieszkając w rybnickich rodzinach.

W inicjowanie i rozwijanie współpracy międzynarodowej, oprócz władz miasta, włączają się aktywnie organizacje pozarządowe, w szczególności Stowarzyszenie Współpracy Międzynarodowej Rybnik-Europa, które wspólnie z miastem jest organizatorem cyklicznych imprez, takich jak: Dni Dorsten lub Dni Mazamet.

W ostatnich latach międzynarodową współpracę Rybnik realizuje w oparciu o różnego rodzaju przedsięwzięcia o charakterze gospodarczym, wdrażając między innymi projekty współfinansowane ze środków unijnych.

Polsko-francuskie wymiany

W ramach współpracy Rybnika i Liévin kilkunastoosobowa grupa uczniów Państwowej Szkoły Muzycznej latem 2003 r. wzięła udział w stażu muzycznym w La Valette du Var. Młodzi rybniczanie wspólnie ze swoimi rówieśnikami z Liévin oraz miast z Niemiec, Belgii, Austrii, Francji i Litwy nie tylko uczestniczyli w warsztatach muzycznych, których efektem był wspólny finałowy koncert, ale poprzez udział w różnego rodzaju zajęciach poznawali kulturę i obyczaje innych regionów i państw. W lipcu 2004 roku Rybnik gościł przez kilka dni blisko 30-osobową grupę niepełnosprawnych dzieci i młodzieży z francuskiego Liévin. W grudniu 2007 r. rybniczanie uczestniczyli w ceremonii zamknięcia Roku Polski w departamencie Pas-de-Calais, w czasie której wy-

Adam Fudali, prezydent Rybnika:

– Współpraca międzynarodowa ma dla Rybnika i rybniczian istotne znaczenie. Dzięki niej jesteśmy bardziej otwarci na świat i nowe wyzwania, a poprzez szeroko pojętą wymianę poglądów dojrzałej postrzegamy jednoczącą się Europę. Z naszymi zagranicznymi przyjaciółmi prowadzimy ciągle dialog, bez względu na poglądy polityczne, wyznaczenie różnic kulturowe. To pozwala nam lepiej rozumieć różne punkty widzenia. Natomiast przyznane miastu wyróżnienia Rady Europy pozwalają stwierdzić, że przyjęta w Rybniku droga współpracy międzynarodowej jest słuszną.

stąpiła orkiestra dęta Państwowej Szkoły Muzycznej. Rybnicka młodzież miała dwukrotnie okazję uczestniczyć w rozgrywkach sportowych z francuskimi przyjaciółmi w ramach olimpiady polsko-francuskich miast partnerskich regionu Nord-Pas-de-Calais.

Doskonalenie po niemiecku

„Podniesienie konkurencyjności rybnickich absolwentów poprzez staże w partnerskim Dorsten” to tytuł projektu zrealizowanego w ramach unijnego programu Leonardo da Vinci przez Urząd Miasta Rybnika w 2005 r. Bezrobotni absolwenci szkół wyższych o kierunkach automatyka, informatyka, elektronika, i telekomunikacja w czasie 9 tygodni realizowali program stażu w niemieckich firmach. Jego celem było zapoznanie się z funkcjonowaniem tamtejszych przedsiębiorstw oraz uzyskanie nowych doświadczeń i umiejętności zawodowych w dziedzinie nowoczesnych technologii.

Rewitalizacja i restrukturyzacja

W ramach tego samego programu, w 2002 roku, przy współpracy z Newtownabbey w Irlandii Północnej, zrealizowano projekt pt. „Wymiana doświadczeń w dziedzinie rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości – alternatywy dla restrukturyzowanego przemysłu na bazie doświadczeń Newtownabbey w Irlandii Północnej”, który miał na celu zapoznanie się przedstawicieli lokalnych instytucji wspierających przedsiębiorczość w Rybniku z nowymi rozwiązaniami w dziedzinie szkoleń.

Inny ciekawy projekt, który został zrealizowany przy współpracy Rybnika, Liévin i Dorsten, to trwający od 2004 do 2006 r. projekt dotyczący rewitalizacji terenów poprzemysłowych. Polegał on głównie na wymianie doświadczeń w zakresie zagospodarowania terenów poprzemysłowych oraz pozyskiwania inwestorów, a współfinansowany był w ramach Inicjatywy Wspólnotowej INTERREG IIIC.

(EPE)

W czerwcu 2004 r. Rybnik otrzymał Honorową Flagę Rady Europy. Na zdjęciu uroczystość wręczenia trofeum. Fot. Krzysztof Jaroch, UM w Rybniku

Kędzierzyn-Koźle wyróżniony

Flaga za aktywność

Flaga Rady Europy przyznana została Kędzierzynowi-Koźlu za szerzenie idei europejskich. Podkreślono m.in. organizację międzynarodowych imprez sportowych, kulturalnych oraz zeszłorocznej inscenizacji bitwy z okazji 200 rocznicy oblężenia Twierdzy Koźle przez armię Napoleona.

Najważniejszą i najbardziej znaną międzynarodową imprezą sportową organizowaną w Kędzierzynie-Koźlu jest Puchar Europy w Triathlonie. Gromadzi ona zawodników z niemal 30 państw europejskich oraz Japonii, Australii, Nowej Zelandii, USA, Kanady, Pakistanu, Dominikany i Haiti.

W ubiegłym roku po raz XIV zorganizowano w mieście **Międzynarodowy Festiwal Filmów Niezależnych PUBLICYSTYKA**. Jest to unikatowa w skali kraju impreza poświęcona promocji szeroko pojętej publicystyki filmowej. „Publicystyka” prezentuje filmy omawiające aktualne wydarzenia, problemy życia społecznego, zjawiska polityczne, gospodarcze i kulturalne. Patronat nad festiwalem objęła Światowa Unia Filmu Niezależnego „UNICA”. Inną ciekawą imprezą kulturalną są **Międzynarodowe**

ryнку kozielskim wystąpiła 70-osobowa grupa filharmoników zabrzańskich. W trakcie seminarium „Wojna i pokój w dziejach twierdzy i miasta Koźle” wykłady wygłosiło 10 prelegentów z Polski i Niemiec. Kulminacyjnym momentem obchodów była inscenizacja wielkiej bitwy o twierdzę, w której wzięło udział ok. 130 żołnierzy z Czech, Niemiec i Polski. W czasie tego zdarzenia zużyto 100 kilogramów prochu oraz wykorzystano 12 armat, które oddały 400 salw. Podczas trzydniowej imprezy Kędzierzyn-Koźle odwiedziło kilkuset gości z innych regionów Polski oraz z zagranicy. Była to doskonała okazja do spotkań między mieszkańcami europejskich miast i nawiązania nowych partnerstw. Właśnie podczas tego wydarzenia władze Kędzierzyna-Koźla podpisały umowy partnerskie z dwoma

program „Młodzież w działaniu”, a zrealizowanym przez francuskie miasto Hericourt. Tematem projektu było zorganizowanie nowatorskiego spotkania polskich i francuskich uczniów w celu docenienia różnicy kultur i stworzenia możliwości doskonalenia języka francuskiego dla polskiej młodzieży. Spotkanie to miało również na celu umożliwienie zdobycia nowych doświadczeń życiowych oraz edukację pozaszkolną – przede wszystkim lepsze rozumienie różnorodności kultur europejskich, lepsze pojmowanie wartości, właściwych dla danego terytorium lub tych wartości, które dzielą lub mogą dzielić się z innymi młodymi Europejczykami podczas różnorodnych zajęć kulturalnych i społecznych. Obecnie trwają przygotowania do kontynuacji projektu i rewizyty francuskiej młodzieży w Kędzierzynie-Koźlu.

Ciekawy przebieg ma także współpraca Szkolnych Klubów Europejskich z Kędzierzyna-Koźla i ukraińskich Brzeżan. Wszystkie kluby z Polski i Ukrainy zostały zaproszone do udziału w wymianach dwustronnych organizowanych przez Polską Fundację im. Roberta Schumana we współpracy z Community Centre „Business initiatives” i Stowarzyszeniem Młodzieży Ukraińskiej, przy wsparciu Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP.

Kędzierzyn-Koźle wspiera inicjatywy służące krzewieniu europejskich idei jedności i poszanowania różnorodności. Ważnym tego przykładem była akcja „16 dni przeciwdziałania przemocy ze względu na płeć” z happenin-giem zorganizowanym i przeprowadzonym przez grupę Amnesty International i „Awake” z I LO oraz Miejski Ośrodek Kultury w Kędzierzynie-Koźlu.

W 2007r. mieszkańcy Kędzierzyna-Koźla wykazali się solidarnością z rozszanowanymi po całym świecie więźniami sumienia. Po raz drugi już Amnesty International zorganizowała Maraton Pisania Listów w Obronie Więźniów Sumienia. Mieszkańcy Kędzierzyna-Koźla napisali 6 tysięcy takich listów, co dało miastu najwyższą pozycję na liście takich ośrodków.

Honorowa Flaga Rady Europy zostanie przekazana władzom Kędzierzyna-Koźla i jego mieszkańcom podczas tegorocznych Dni Twierdzy, które odbędą się w dniach 19–21 września.

(EPE)

Kędzierzyn-Koźle i Lublin to dwa miasta członkowskie Związku Miast Polskich, które w tym roku nagrodzone zostały Honorową Flagą Rady Europy. Flaga to drugi po Dyplomie stopień wśród europejskich wyróżnień. W tym roku otrzymało ją 19 europejskich samorządów.

Puchar Europy w Triathlonie na ulicach Kędzierzyna-Koźla.

Fot. Andrzej Kopacki.

dowe Spotkania z Folklorem, będące swobodną kontynuacją Międzynarodowych Spotkań Zespołów Ludowych. Pierwsze z nich odbyły się w 1992 r., a ostatnia – dziewiąta edycja w 2002 r. Niektóre z nich gromadziły po 10–12 grup folkowych z kraju i zagranicy.

Niezwykle ważnym wydarzeniem dla miasta były zeszłoroczne obchody **200 rocznicy oblężenia Twierdzy Koźle przez armię Napoleona**. W ramach tej trzydniowej imprezy na

nowymi miastami: ukraińską Smilą oraz czeskim Prerovem.

Do uzyskania Flagi przyczyniła się też **międzynarodowa wymiana młodzieży** szkolnej w ramach programów Socrates-Comenius. W ciągu ostatnich lat zorganizowano cały szereg spotkań i wizyt z udziałem młodzieży z Kędzierzyna-Koźla oraz jego miast partnerskich. Ciekawym przykładem tego typu działań był udział w projekcie współfinansowanym przez

Europejska Flaga nad Lublinem

Miasto otwarte na Wschód

Honorowa Flaga Rady Europy to dla Lublina wyraz uznania dla wysiłków i zaangażowania władz miasta w międzynarodową współpracę i propagowanie idei zjednoczonej Europy. To zaszczytne wyróżnienie przypadło w tym roku także partnerskiemu Poniewieżowi na Litwie oraz zaprzyjaźnionemu z Lublinem miastu Iwano-Frankowsk na Ukrainie.

We wniosku Lublina przekazanym do Rady Europy, która przyznaje co roku europejskie wyróżnienia, szczegółowo przedstawiono współpracę Lublina zarówno z miastami partnerskimi, jak i zaprzyjaźnionymi. Wiele miejsca poświęcono kontaktom gospodarczym, naukowym, edukacyjnym, kulturalnym, sportowym i społecznym różnych instytucji i uczelni z partnerami w Europie i na świecie. Na decyzję o przyznaniu Flagi Honorowej Rady Europy w istotny sposób wpłynęły inicjatywy wielu szkół, uczelni, instytucji i organizacji działających na terenie miasta.

Współpraca międzynarodowa Lublina obejmuje stałe kontakty z miastami partnerskimi i zaprzyjaźnionymi, udział Lublina w pracach Stowarzyszenia Miast Europejskich „Eurocities”, wizyty zagranicznych dyplomatów w Lublinie, wizyty dziennikarzy i urzędników ds. promocji miast, kultury i kontaktów z mediami w Lublinie oraz wyjazdy podobnych grup z Lublina na spotkania międzynarodowe.

Najważniejszym celem tak prowadzonej współpracy jest przekazywanie jak najszerszych informacji o mieście władzom i mieszkańcom miast partnerskich i zaprzyjaźnionych. Miasto stara się też ułatwiać lubelskim instytucjom kulturalnym, naukowym i gospodarczym kontakty z ich odpowiednikami za granicą. Ważnym celem tych działań jest też zainteresowanie i objęcie wymianą partnerską jak najliczniejszych grup mieszkańców Lublina.

Oplatek we Lwowie – to projekt realizowany corocznie we współpracy z władzami miasta i obwodu Lwów oraz z tamtejszymi organizacjami polonijnymi. Innym cyklicznym przedsięwzięciem jest **Wielkanoc w Polsce** przeprowadzana wspólnie z lubelskim Stowarzysze-

niem „Wspólne Korzenie” oraz władzami Krakowa, Warszawy i Częstochowy. Zakłada organizowanie wizyt w Polsce potomków Polaków zesłanych na Syberię. Z kolei inicjatywa pod nazwą **Biblio-**

*Występy folkowej grupy Holloenek Hungarica z Debreczyna na rynku Starego Miasta w Lublinie.
Fot. Archiwum UM w Lublinie*

tecne Okno na Świat polega na organizacji spotkań tematycznych dla czytelników o poszczególnych miastach partnerskich i zaprzyjaźnionych z Lublinem. Spotkaniom tym najczęściej towarzyszą wystawy fotografii o danym mieście.

Współpraca Lublina z miastami partnerskimi to także liczne kontakty szkół, uczelni, młodzieży oraz kadry naukowej. Interesująco i dynamicznie przebiega współpraca lubelskich szkół z ich odpowiednikami w Rishon-le-Zion (Izrael), Delmenhorst, Muenster (Niemcy), Nancy (Francja), Łucku i Lwowie (Ukraina) oraz Poniewieżu (Litwa). Z kolei z takimi miastami, jak Tweru (Rosja), Viseu (Portugalia), Erie (USA), łączą Lublin programy wspierające wymiany naukowców i studentów oraz przyznawania stypendiów dla studentów i absolwentów liceów. W miesiącach letnich są w mieście organizowane wakacyjne

kursy języka angielskiego z cyklu „English is friendly” prowadzone przez wykładowców z uczelni w Erie.

Ważnym międzynarodowym forum wymiany wiedzy i doświadczeń są od lat **Lubelskie misje gospodarcze** – realizowane cyklicznie spotkania miejscowych przedsiębiorców z partnerami z Windsor (Kanada), Erie (USA), Ługańska, Łucka i Lwowa (Ukraina).

Tegoroczne uhonorowanie Lublina Honorową Flagą Rady Europy to nie je-

dyne ważne wyróżnienie, jakie miasto otrzymało za swoją międzynarodową działalność. Już wcześniej Komisja Europejska nagrodziła Złotą Gwiazdą Partnerstwa Miast projekt „Stereotypy a rzeczywistość” zrealizowany wspólnie przez Lublin, Nancy i Karlsruhe.

Lublin w swojej międzynarodowej aktywności najchętniej zwraca się na Wschód. Dowodzą tego liczne przedsięwzięcia zrealizowane z zaprzyjaźnionymi miastami z Litwy i Ukrainy, np. projekt „Strategia współpracy transgranicznej – Lublin – Lwów – Łuck – Iwano-Frankowsk”, „Program wspierania udziału w imprezach targowych Lublin – Brześć – Łuck. Eurotrójką Targi 2007” czy wreszcie realizacja projektu: „Lublin i Łuck od kuchni. Bezgraniczny świat kulinariów polsko-ukraińskiego pogranicza”.

(EPE)

W stronę zarządzania strategicznego

SAS - nowe otwarcie

Z dr. Tomaszem Potkańskim, zastępcą dyrektora Biura ZMP, kierownikiem ds. projektu norweskiego, rozmawia Joanna Proniewicz

■ Jakie zmiany czekają System Analiz Samorządowych (SAS) w najbliższym czasie?

– Do tej pory SAS ograniczał się do kilku sektorów usług publicznych. Teraz rozszerzamy katalog badanych usług oraz otwieramy się na analizę danych dostępnych w statystyce publicznej dla wszystkich samorządów w kraju. Od września tego roku, czyli począwszy od Kongresu Miast Polskich, który odbędzie się 25–26 września w Bielsku-Białej, wszystkie samorzady, w tym także gminy i powiaty, będą mogły na naszej stronie internetowej www.sas.zmp.poznan.pl korzystać ze wskaźników opartych na danych ze statystyki publicznej. Dotyczy to finansów (są dostępne pilotażowo już od maja!), demografii, wskaźników zrównoważonego rozwoju i wskaźników jakości życia. Będzie można znaleźć obraz swojego miasta w poszczególnych latach i w stosunku do innych podobnych jednostek w tych 4 dziedzinach oraz w oświacie. Do wskaźników oświatowych wykorzystujemy bowiem dane z ogólnokrajowego Systemu Informacji Oświatowej.

Już wkrótce będziemy korzystali z udoskonalonych form prezentacji wyników na stronie internetowej SAS, która będzie źródłem wiedzy i danych dla gmin, miast i powiatów. Utworzyliśmy na przykład grupy porównawcze dla poszczególnych rodzajów JST, aby wyniki dotyczące

finansów, demografii, wskaźników zrównoważonego rozwoju, wskaźników jakości życia i oświaty były bardziej czytelne. Będzie około 50 takich grup, które powstaną po uwzględnieniu następujących kryteriów: rodzaju gminy, jej wielkości oraz dochodów na jednego mieszkańca (najwyższe, wysokie, przeciętne, niskie, najniższe).

■ Kto będzie mógł korzystać z bazy danych SAS?

– W wymienionych powyżej dziedzinach dostępność obejmuje wszystkie polskie gminy, miasta i powiaty – bowiem dane znajdują się już w GUS. My dostarczamy tylko metodę ich analizy i formy prezentacji zawierające porównania z innymi samorządami. Natomiast wskaźniki dotyczące usług publicznych mogą być dostępne tylko dla tych samorządów, które uczestniczą w badaniach SAS i dostarczają dane do poszczególnych sektorów usług społecznych – pomocy społecznej i kultury, oraz technicznych – transportu, komunalnej gospodarki mieszkaniowej i gospodarki komunalnej (gospodarka wodno-ściekowa i odpady). Te dwa ostatnie sektory usług to również nowość w tym systemie. W tym roku do SAS zgłosiło się ok. 100 miast, które

umieszczają w systemie swoje dane nt. usług za 2007 rok. Nadal czekamy na zgłoszenia. Od przyszłego roku w badaniach tych usług będą mogły brać udział również powiaty i gminy wiejskie.

Wspomniane już wskaźniki jakości życia występują w dwu formach. Pierwsze z nich, tzw. obiektywne wskaźniki jakości życia, obliczane z danych statystycznych – będą dostępne na stronie SAS dla wszystkich. Te drugie – tzw. wskaźniki subiektywne jakości życia – to po prostu wyniki badań opinii mieszkańców w konkretnych miastach. Ich wyniki nie będą jednak dostępne na stronie SAS, a jedynie na stronie własnego samorządu, który takie badania zamówi sobie w wyspecjalizowanej firmie lub sam je przeprowadzi. Aby wspomóc ten proces i obniżyć jego koszty, przygotowujemy wzorce uniwersalnej ankiety badania opinii mieszkańców dostosowane do różnej wielkości samorządów. Tak więc nasza rola – czyli SAS-u – ma polegać jedynie na dostarczeniu odpowiedniego narzędzia i promowaniu jego wykorzystania oraz na udostępnieniu tych „obiektywnych wskaźników jakości życia” w celu skonfrontowania ich z opiniami mieszkańców – przez samo miasto czy gminę. Nie możemy w tej materii zastąpić samorządu.

■ W jaki sposób SAS jest powiązany z innymi komponentami projektu norweskiego?

– SAS jest przede wszystkim powiązany z Grupami Wymiany Doświadczeń. Mamy tutaj do czynienia z czymś na kształt awersu i rewersu monety. Systemy *benchmarkingu*, które przyszyły do sektora publicznego z sektora prywatnego, zakładają, że stosując je trzeba przejść przez 4 etapy pracy. Po pierwsze – mierzyć koszty oraz wyniki, w tym przypadku dostarczania usług, i po drugie – porównywać się między sobą. Na wykonanie tych dwu kroków pozwalał SAS w dotychczasowej postaci. Jednakże pełen system *benchmarkingu* powinien pozwalać na wykonanie dwu dalszych kroków: na analizę sposobu dostarczania usług względem tych, którzy osiągnęli najlepsze wyniki, a następnie na przygotowanie własnych planów doskonalenia w oparciu o doświadczenia najlepszych, wzorując się na ich rozwiązaniach organizacyjnych. Te dwa ostatnie etapy realizujemy w tej chwili właśnie dzięki GWD. Zatem pełen system *benchmarkingu* będą tworzyć SAS i GWD razem. Obudowę SAS stanowi z kolei Baza Dobrych Praktyk, która znajduje się na stronie projektu www.jst.org.pl (ale też będzie dostępna ze strony SAS) i która zawiera opisy praktyk z zakresu usług społecznych i technicznych (finaliści konkursów Samorządowy Lider Zarządzania), a także z zakresu zarządzania urzędem (w przygotowaniu).

■ Co miasta zyskują dzięki Systemowi Analiz Samorządowych?

– SAS to centralny element programu „Budowanie potencjału instytucjonalnego jedno-

SYSTEM ANALIZ SAMORZĄDOWYCH
Monitoring rozwoju jednostek samorządu terytorialnego

Gminy miejskie i miejsko-wiejskie | Gminy wiejskie | Powiaty

Co to jest System Analiz Samorządowych więcej?

Monitorowanie usług publicznych w miastach więcej?

Analizy w oparciu o statystykę publiczną więcej?

Jak przystąpić do badań SAS więcej?

sasi.zmp.poznan.pl

AKTUALNOŚCI:
Nowy cykl badań SAS 2007
Warsztaty – 19 maja 2008, Warszawa
Więcej informacji nt. projektu: www.jst.org.pl
Link do BDR GUS: www.stat.gov.pl

W roku 2007 badania SAS sfinansowane zostały w ramach projektu „Budowanie potencjału instytucjonalnego samorządów dla naszego społeczeństwa usług publicznych” i są współfinansowane ze środków Regionu Norweskiego.
Partnerami są: Związek Gmin Wiejskich, Związek Powiatów Polskich, Norwelski Związek Władz Lokalnych i Regionalnych

norway grants

Projekt nowej strony SAS.

stek samorządu do lepszego dostarczenia usług publicznych”. Można powiedzieć, że istnieją dwa wymiary korzyści dla miast. Jeden to prezentacja danych statystycznych i liczonych na ich podstawie wskaźników dla własnej gminy i w zestawieniu z grupami porównawczymi, która stanowi wartość samą w sobie, gdyż dzięki projektowi norweskiemu wszystkie polskie samorządy dostają je za darmo za pośrednictwem naszej strony. Drugi wymiar to dodatkowa wiedza, którą zarządzający uzyskują poprzez udział w Grupach Wymiany Doświadczeń. GWD dają możliwość testowania, a potem szerokiego wykorzystania ankiet badania opinii mieszkańców na temat usług (np. opinii dzieci i rodziców o szkole, na temat usług opiekuńczych, pracy zaradców nieruchomości, funkcjonowania ośrodków kultury i bibliotek czy o systemie odbioru wody) oraz ankiet jakości życia.

■ **Jak można ocenić zainteresowanie samorządów danymi gromadzonymi przez SAS, które mogą być wykorzystywane przy codziennym zarządzaniu miastem? Jak przekonać samorządy, że naprawdę warto z nich korzystać?**

– Samorządy w Polsce są bardzo różnicowane, również pod względem poziomu świadomości osób zarządzających miastem. Chodzi nie tylko o burmistrzów czy prezydentów, ale też dyrektorów czy kierowników wydziałów i jednostek. Niektórzy są już na etapie praktykowania nowoczesnych metod zarządzania, inni dopiero rozpoczynają tę drogę, a pozostali dopiero niedługo przekonają się, że jest to użyteczne. Tendencje na świecie są jednoznaczne i nie ma ucieczki przed tymi narzędziami. Właściwie istotne jest to, kiedy dany urzędnik czy polityk to robi. Zarządzanie strategiczne, tzw. zarządzanie przez cele, polega na tym, że potrafimy wyznaczać sobie cele strategiczne w układzie wieloletnim i okresowo monitorujemy ich wdrażanie właśnie poprzez wskaźniki ilościowe i jakościowe. Realizacji celów strategicznych jest podporządkowany cały układ wykonawczy. Jeżeli potrafimy wykorzystać i powiązać szereg nowoczesnych narzędzi zarządzania (takich jak m.in. ISO do obsługi klientów w usługach administracyjnych i organizacji pracy urzędu, wieloletnie planowanie strategiczne, w tym inwestycyjne i finansowe, budżetowanie zadaniowe, systemy informacji przestrzennej jako podstawę budowy baz danych o mieście i usługach itd.), niewątpliwie będzie to wkrótce dostrzeżone przez mieszkańców, bo samorząd będzie lepiej funkcjonować, realizując długofalową politykę, a burmistrz nie będzie zaskakiwany negatywnymi zjawiskami z dnia na dzień, ponieważ będzie je w stanie wcześniej przewidzieć i zyska niezbędny czas, aby im skutecznie przeciwdziałać.

■ **Dziękuję za rozmowę.**

Nowa dziedzina

Procesy demograficzne

W ramach projektu norweskiego została stworzona koncepcja badania zmian demograficznych na poziomie samorządów lokalnych oraz ich konsekwencji dla zarządzania w jednostkach samorządu.

Przedmiotem badań demograficznych jest ludność zamieszkująca określona jednostkę terytorialną. Analizowane są stan i zmiany w liczbie ludności, jej struktura według płci, wieku oraz wybranych cech społecznych oraz ekonomicznych, a także ruch naturalny i wędrowniczy. Znajomość procesów demograficznych jest podstawowym warunkiem determinującym zaspokojenie podstawowych potrzeb danej społeczności. Dlatego jest to główny czynnik, który musi być brany pod uwagę przy bieżącym zarządzaniu oraz planowaniu rozwoju danej jednostki terytorialnej. Stałe, coroczne monitorowanie tych zjawisk będzie źródłem informacji o dynamice podstawowych procesów demograficznych zachodzących w tych jednostkach.

W najbliższym czasie demografia, jako nowa dziedzina, pojawi się w SAS. Zjawiska demograficzne będą badane w układzie jednostek administracyjnych występujących w Polsce. Dane pochodzą będą z Banku Danych Regionalnych GUS. Jako punkt początkowy prowadzonych analiz przyjęty zostanie 1999 rok.

Analiza procesów demograficznych obejmowała będzie następujące zagadnienia: podstawowe wskaźniki ludnościowe, struktury wiekowe, ruch naturalny i migracje ludności, struktury ekonomiczne ludności, zmiany liczby ludności w aglomeracjach, a także analizę poziomu wykształcenia ludności na podstawie wyników Narodowego Spisu Powszechnego z 2002 roku. W celu ułatwienia analiz i zapewnienia porównywalności wyników dane źródłowo przeliczone zostaną na wskaźniki. **(PK)**

Niezbędne dane

Finanse samorządowe

Analiza funkcjonowania usług jednostki samorządu terytorialnego nie może być pełna i wyczerpująca, jeśli nie weźmie się pod uwagę stanu finansów jednostki. Dlatego konieczne było uzupełnienie bazy Systemu Analiz Samorządowych o dziedzinę finansów jst.

Założono, że nie będzie ona zasilana danymi pochodzącymi z ankietowania miast, tylko z danych zbieranych systemowo, wstępnie zeryfikowanych pod kątem poprawności i spójności. Obecnie pobierane są one z Ministerstwa Finansów oraz z Banku Danych Regionalnych GUS-u. Pozwala to na zebranie danych dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego. Zarówno przy budowie modułu finansowego, jak i analizie wyników niezbędne jest wzięcie pod uwagę wielu kryteriów, m.in. rodzaju jednostki samorządu terytorialnego: gminy, miasta na prawach powiatu, powiatu oraz województwa; wielkości jednostki oraz jej lokalizacji, warunków makroekonomicznych, prawnych (w wyniku wielu zmian w sposobie gromadzenia danych analiza danych dla poszczególnych jst od roku 1990 jest niemożliwa – dopiero od 2004 r. dane zbierane są w sposób spójny), a także zmian systemu prawnego-kompetencyjnego w Polsce (prace nad systemem podregionów metropolitalnych).

W roku bieżącym zostały pobrane dane finansowe dla wszystkich jst za lata 2004, 2005 i 2006, wkrótce będzie można oglądać również dane z roku 2007. Jednocześnie zostały opracowane wskaźniki – jest ich około 70. Znajomość wskaźników finansowych może pomóc gminie ocenić swoją sytuację finansową w chwili obecnej oraz w latach przyszłych poprzez: identyfikację struktury budżetu i wydatków, z podziałem na wydatki inwestycyjne i operacyjne, identyfikację obciążeń budżetu z tytułu zaciągniętych zobowiązań, dokonanie oceny wpływu długów na budżet i prowadzoną politykę inwestycyjną oraz identyfikację występujących w budżecie tendencji w okresie kilku ostatnich lat oraz sprawdzenie, czy trendy historyczne zostaną utrzymane, a także, czy nie wystąpią nowe zagrożenia dotyczące realizacji ustawowych i pozostałych zadań miasta. **(SK)**

Wyjazdy do Norwegii ⁽¹⁾

Program szkolenia dla kierowników

„Poprawić jakość pracy samorządu można poprzez wzmocnienie zdolności przywódczych kierownictwa” – przedstawiciele Elku, laureata konkursu „Samorządowy Lider Zarządzania 2007 – usługi społeczne”, w trakcie wizyty w norweskim Lorenskog mieli okazję zapoznać się z rozwiązaniem dotyczącym spójnego systemu zarządzania i szkolenia kierowników średniego szczebla zatrudnionych w samorządzie i jednostkach samorządowych. Ich zdaniem praktyka ta jest możliwa do adaptacji w polskich warunkach.

Pod koniec lat 90. kierownictwo urzędu miasta w Lorenskog oceniło, że efekty pracy kierowników jako całej grupy pracowników samorządowych są niezadowolające, podobnie jak relacje panujące wewnątrz zespołów. Wiele do życzenia pozostawiała współpraca pomiędzy poszczególnymi kierownikami i zespołami. Odbijało się to na stopniu zadowolenia klientów z działań urzędu i jednostek samorządowych.

Humanistyczne przywództwo

Program realizowany przez Lorenskog od 2001 roku zakłada prowadzenie ustawicznego szkolenia kadry kierowniczej w oparciu o program, który został skonstruowany specjalnie na potrzeby lokalnego samorządu i posiadanych zasobów kadrowych. Jego celem jest podniesienie jakości zarządzania w samorządzie, wzrost zadowolenia klientów, jak również integracja kadry kierowniczej podnosząca sprawność wykonywania zadań.

Do tej pory w programie wzięło udział 130 osób (kierowników wydziałów i niższych komórek administracyjnych, kierowników szkół, przedszkoli czy instytucji kultury) – 25 osób jest w trakcie, a 15 osób czeka na następną edycję. Wsparcie dla uczestników polega przede wszystkim na wzmocnianiu umiejętności sprawowania przywództwa poprzez poznanie odpowiednich zachowań i technik. Efektem końcowym zamierzenia jest poprawa jakości świadczonych usług i wyższa satysfakcja klientów. Główne wartości, na których opiera się program, to wartości humanistyczne – nacisk położony jest na przyjazne stosunki wewnątrz ze-

społu czy w kontaktach z klientami oraz na osobistą odpowiedzialność kierownika za zespół, podejmowane działania i efekty pracy.

Wyższa świadomość – lepsza jakość

Po kilku latach ukształtował się model rocznego szkolenia złożony z 10 jednodniowych sesji (raz na miesiąc, poza wakacjami) oraz jednego spotkania co pół roku. Zajęcia odbywają się w 15-osobowych grupach składających się z kierowników średniego szczebla różnych wydziałów i jednostek samorządu. Uczestnicy są szkoleni przez zewnętrznego trenera specjalizującego się w rozwijaniu umiejętności przywódczych, we współpracy z trenerami rekrutującymi się spośród pracowników samorządu. Samorząd Lorenskog zatrudnia jedną osobę, która od strony organizacyjnej czuwa nad przebiegiem pracy grup aktualnie pracujących oraz nad organizacją okresowych spotkań grup, które już zakończyły pracę. Szkolenie odbywa się m.in. poprzez analizę hipotetycznych zdarzeń i działań. Na podstawie wyciągniętych wniosków są budowane modele postępowania w sytuacjach zdarzających się w realnej pracy w samorządzie.

Główne tematy szkoleń to: rozwój osobisty – kontrakt i umiejętności przywódcze, rozwój grupy – role poszczególnych członków zespołu, narzędzia kierowania grupą, teoria przywództwa i trening praktyczny.

Tematyka poszczególnych sesji obejmuje takie zagadnienia, jak m.in.: uczenie się w grupie, wzorce zachowań, rola przywództwa, kryteria dobrego przywództwa, style przywództwa i tendencje rozwojowe, zarządzanie

konfliktami i umiejętność prowadzenia „twardych rozmów”, przewodzenie w grupie, rozwój grupy, kultura organizacyjna i motywowanie.

Władze samorządowe oraz uczestnicy programu są zadowoleni z jego efektów. Program w dużej mierze przyczynił się do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, co w efekcie podniosło jakość pracy samorządu, ocenianą w okresowych badaniach opinii. Uczestnicy podkreślali fakt wzrostu ich samoświadomości i pewności siebie w trakcie realizowania zadań.

Przyjazny urząd dla wszystkich

Ciekawym zaobserwowanym w Norwegii rozwiązaniem było wyraźne oddzielenie urzędników kontaktujących się z interesantami od załatwiających ich sprawy. Chodzi nie tylko o rozdział kompetencji, ale również o wydzielenie całych części budynku na te dostępne dla klientów i te, gdzie urzędnicy mogą w niezakłócony sposób pracować.

Uczestnicy wyjazdu do Norwegii z elckiego magistratu stwierdzili, że chociaż samorządy norweskie i samorządy polskie dzieli przepaść, szczególnie pod względem bazy (nowoczesne i ergonomiczne biura, miejsca do wypoczynku itp.), warto – ich zdaniem – „krok po kroku” zmienić efektywność i obraz swojego samorządu, np. wdrażając na początek program szkoleniowy dla średniej kadry kierowniczej. Działalność szkoleniowa jest stosunkowo niedroga, tak więc wdrożenie programu szkoleniowego nie będzie wymagało dużych środków finansowych, gdyż zadanie będzie realizowane przez firmę zewnętrzną pod nadzorem władz samorządowych.

Zadaptowanie norweskiego programu szkoleń dla średniej kadry kierowniczej może być w Elku doskonałym początkiem współpracy polsko-norweskiej; podjęto już pierwsze działania. Początkowo będzie można skorzystać z trenerów norweskich, którzy wezmą udział w pilotażowych zajęciach warsztatowych. Kolejnym etapem powinna być pomoc przy zmianie struktury elckiego samorządu na bardziej efektywny, elastyczny, sprawny i przede wszystkim przyjazny dla klientów i samych urzędników samorządowych. **(JP)**

Związek Miast Polskich we współpracy ze Związkiem Powiatów Polskich, Związkiem Gmin Wiejskich RP oraz Norweskim Związkiem Władz Lokalnych i Regionalnych od połowy 2007 roku realizuje 4-letni program doradczo-szkoleniowy „Budowanie potencjału instytucjonalnego jednostek samorządu do lepszego dostarczenia usług publicznych”, który jest współfinansowany przez rząd Norwegii ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego. Projekt obejmuje rozbudowę Systemu Analiz Samorządowych, uruchomienie Grup Wymiany Doświadczeń, organizowanie konkursów, prowadzenie szkoleń oraz wyjazdy studyjne i staże w samorządach norweskich.

norway grants

Poradniki o funduszach

Kompleksowa pomoc

Nikogo nie trzeba przekonywać, że fundusze unijne są szansą dla wielu regionów Polski na inwestycje i rozwój, który bez wsparcia finansowego nie byłby możliwy. Aby w pełni wykorzystać te możliwości, samorządy muszą tak przygotowywać swe kadry, aby posiadały one niezbędną wiedzę z zakresu mechanizmów pozyskiwania tych funduszy.

Tylko wtedy możliwe będzie podniesienie jakości i możliwości współpracy z firmami zewnętrznymi, które na zlecenie jst opracowują i nadzorują wykonanie konkretnego projektu. Posiadanie takiej wiedzy wpłynie na przyszłe możliwości rozwoju, pozwoli na nawiązywanie kontaktów, które będą skutkowały dalszym rozwojem i podniesieniem atrakcyjności regionów, gdyż pozyskiwanie funduszy nie jest celem samym w sobie. Ma tylko doprowadzić do szybszego osiągnięcia pewnego stopnia rozwoju cywilizacyjnego, nieodbiegającego od standardów współczesnej i przyszłej Europy. Dlatego tak ważne jest dbanie o jakość i poziom wiedzy urzędników administracji samorządowej tworzących zespoły, których zadaniem jest realizowanie programów rozwoju poszczególnych jst z wykorzystaniem funduszy unijnych przewidzianych na lata 2007–2013.

W tym celu, w ramach realizacji projektu edukacyjnego „Europejska Akademia Samorządowa”, powstał kompleksowy program edukacyjny „Jak skutecznie wykorzystać fundusze unijne 2007–2013”. Podstawą opracowania niniejszego programu jest cykl 7 poradników, których zakres merytoryczny został rozszerzony o szkolenia *e-learning* (przez Internet) oraz warsztaty praktyczne o tematyce omawianej w danym poradniku. Każdy cykl edukacyjny jest przeprowadzany w modelu *blended-learning*. Metoda ta polega na wykorzystaniu w procesie nauczania zarówno książek, warsztatów praktycznych (jedno- lub dwudniowych), jak i szkoleń *e-learning* (ćwiczenia przez Internet). Zakres merytoryczny poszczególnych cykli podzielono ze względu na tematykę poradników:

TOM 1 – FUNDUSZE UE DLA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO W LATACH 2007–2013, CZĘŚĆ I – PRZEWODNIK PO FUNDUSZACH UE DLA JST – przekazuje potencjalnemu beneficjentowi (jednostce samorządu terytorialnego) wiadomości niezbędne do odpowiedniego przygotowania i wdrożenia projektu współfinansowanego

z funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności (opis programów operacyjnych, zagadnienia kwalifikowalności wydatków oraz opis najczęściej popełnianych przez samorządy błędów). **CZĘŚĆ II – FUNDUSZE OD A DO Z. PRAKTYCZNE ASPEKTY** – stanowi kompendium wiedzy i doświadczeń. To praktyczny poradnik, który przedstawia informacje i wskazówki ułatwiające pokonanie kolejnych etapów realizacji i rozliczenia „projektu unijnego” (identyfikacja formalnego typu planowanego przez samorząd projektu, opracowanie i wypełnienie wniosku, zawarcie umowy o dofinansowanie, rozliczanie poniesionych wydatków oraz obowiązki związane z informowaniem społeczeństwa o uzyskanym wsparciu, pomoc publiczna, oceny wpływu na środowisko naturalne).

TOM 2 – ZASADY KONSTRUKCJI STUDIUM WYKONALNOŚCI LUB BIZNESPLANU DLA PROJEKTÓW WSPÓLFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW UE – jest poświęcony problematyce przygotowania studium wykonalności lub biznesplanu (metodologia sporządzania studiów wykonalności lub biznesplanów, zarządzanie projektem unijnym). Koncepcja opracowania jest oparta na wykorzystaniu modelu najlepszych praktyk.

TOM 3 – FINANSOWANIE PROJEKTÓW ZASILANYCH ZE ŚRODKÓW FUNDUSZY UNIJNYCH – obejmuje zagadnienia związane z dostępem do produktów i usług bankowych, ułatwiających wykorzystanie unijnych środków pomocowych. Podstawowym celem jest odpowiedź na realne potrzeby beneficjentów i osiągnięcie przez nich maksymalnej absorpcji środków przyznanych w Polsce w ramach pomocy z funduszy UE. W poradniku zawarto informacje o specjalnych programach i funduszach utworzonych przez rząd i zlokalizowanych w BGK, o produktach bankowych i o instrumentach ograniczania ryzyka związanego z finansowaniem projektów. Po raz pierwszy przedstawiono koncepcję korzystania z instrumentów zabezpieczenia standardu usług publicznych świadczonych w wyniku realizacji tych projektów.

TOM 4 – JAK UDZIELAĆ ZAMÓWIEŃ PUBLICZNYCH FINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW UE – to praktyczny poradnik dla wszystkich zajmujących się zamówieniami publicznymi, w tym zwłaszcza dla zamawiających. Zawiera informacje o programach pomocowych w ramach funduszy strukturalnych UE, procedury ich pozyskiwania, zasady zarządzania oraz opracowywania projektów inwestycyjnych, o udzielaniu zamówień na roboty budowlane, błędach popełnianych przez zamawiających w świetle orzecznictwa sądów okręgowych.

TOM 5 – ZARZĄDZANIE, SPRAWOZDAWCZOŚĆ, KONTROLA, PROMOCJA I EWALUACJA PROJEKTÓW DOFINANSOWANYCH Z FUNDUSZY UNIJNYCH – to zbiór autonomicznych artykułów omawiających podstawowe wybrane procesy związane z wdrażaniem i zarządzaniem projektami funduszy strukturalnych. Autorzy artykułów zebranych w niniejszym opracowaniu to zespół czynnych urzędników Ministerstwa Rozwoju Regionalnego pracujących w departamentach koordynujących bądź realizujących funkcje instytucji zarządzających programami operacyjnymi funduszy strukturalnych starej i nowej perspektywy finansowej. Książka ta jest „atlasem” ułatwiającym poruszanie się w gąszczu procedur i pojęć związanych z zarządzaniem i wdrażaniem projektów funduszy strukturalnych.

TOM 6 – JAK ZOSTAĆ REGIONEM WIEDZY I INNOWACJI – pokazuje, jak wiele środków dostępnych na poziomie regionalnym, krajowym i unijnym można uporządkować i ułożyć w jeden spójny schemat i wykorzystać do budowy Regionu Wiedzy i Innowacji. Program Ramowy UE na lata 2007 – 2013 jest trzecim co do wielkości funduszem unijnym, który powinien być wykorzystany przede wszystkim na rozwój badań, nowych technologii, podniesienie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki. Odpowiada na potrzeby społeczeństw krajów członkowskich w dziedzinach zdrowia, biotechnologii, zaawansowanych materiałów, technologii informatycznych, energii, ochrony środowiska, transportu i zagadnień społeczno-ekonomicznych.

(JP)

Z pełną ofertą można się zapoznać na www.twigger.pl.

660-lecie Starogardu Gdańskiego

Dobry klimat dla inwestycji

Starogard Gdański jest jednym z ważniejszych ośrodków miejskich i przemysłowych na Pomorzu. Uważany jest za stolicę Kociewia, charakterystycznego pod względem gwarowym i etnograficznym regionu nadwiślańsko-pomorskiego. Zajmuje obszar około 25 km² i liczy obecnie prawie 50 tysięcy mieszkańców.

Starogard jest jedną z najstarszych miejscowości Polski Północnej, wykształconą prawdopodobnie z osady neolitycznej (4-5 tysięcy lat p.n.e.) i leżącą w pobliżu lub nawet na samym tzw. szlaku bursztynowym. Krzyżacy zbudowali tu miasto-twierdzę o charakterze obronnym i w 1348 roku nadali jej chełmińskie prawa miejskie. Średniowieczny układ urbanistyczny z jednym z ładniejszych rynków Polski Północnej, przetrwał w swoim kształcie do dnia dzisiejszego. Charakterystyczną cechą miasta – ze względu na podmokły teren – jest jego niska zabudowa.

W Starogardzie Gdańskim obok wielkich zakładów produkcyjnych, takich jak największy krajowy producent leków – Zakłady Farmaceutyczne Polpharma S.A., Fabryka Mebli Okrętowych „Famos” czy Destylarnia Sobieski S.A., funkcjonuje wiele średnich i małych przedsiębiorstw. Ich potencjał nadaje się do wykorzystania przy realizacji nie tylko nowych inwestycji, ale i do współpracy kooperacyjnej z nowymi podmiotami rozpoczynającymi działalność, np. na terenie istniejącej w Starogardzie Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. A głównymi gałęziami przemysłowymi mia-

sta są: przemysł farmaceutyczny, drzewny, budowlany, metalowy, chemiczny, spożywczy, odzieżowy oraz szklarski. Władze miejskie dumne są z tego, że inwestorzy zamierzający ulokować tu swoją działalność mogą liczyć nie tylko na bardzo korzystne zwolnienia podatkowe, ale także na tzw. pomoc publiczną wynoszącą aż do 50% poniesionych nakładów inwestycji.

W tworzeniu korzystnego klimatu biznesowego dla inwestycji pomaga m.in. Agencja Wspierania Przedsiębiorczości, która poprzez stworzenie tzw. szybkiej ścieżki inwestycyjnej zmniejsza do niezbędnego minimum uciążliwości związane z przygotowaniem nowych inwestycji. Swoją siedzibę ma tu również Starogardzki Park Przemysłowy zarządzany przez Zakłady Farmaceutyczne Polpharma S.A.

Najważniejsze inwestycje

Pomyślna diagnoza

Rozmowa z Edmundem Stachowiczem, prezydentem Starogardu Gdańskiego

■ Starogard przeprowadził niedawno „Diagnozę Stanu Miasta”. Jaka jest diagnoza Starogardu 660 lat po nadaniu mu praw miejskich?

– 14 maja rada miejska przyjęła zmodernizowaną Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Starogardu na następnych 10 lat. W jej ramach właśnie przeprowadziliśmy „Diagnozę”, która wskazuje na nieznaczny ubytek liczby mieszkańców, spowodowany przede wszystkim migracją w najbliższe okolice miasta i za granicę. Atutem Starogardu jest łatwy dostęp do mediów; nie jest problemem potencjał zakładów utylizujących ścieki czy odpady, jak też zaopatrujących w wodę, ciepło, energię elektryczną i gaz – jest to dobra przesłanka do inwestowania u nas. Mamy też niezłe zorganizowane kształcenie na

wszystkich poziomach – od sieci przedszkoli poczynając przez szkoły podstawowe, gimnazja, szkoły średnie aż po prywatną wyższą uczelnię. Dobrze funkcjonuje podstawowa opieka zdrowotna, mamy jeden publiczny i kilka niepublicznych ZOZ-ów, rywalizacja między nimi powoduje stałe podnoszenie usług medycznych. Modernizujemy obiekty sportowe – płytę główną boiska do piłki nożnej, lekkoatletyki. Mamy nowoczesną, niedawno oddaną do użytku, dużą halę sportową, sieć mniejszych hal, basen, a 1 maja oddaliśmy do użytku jedną z najwyższych ścianek wspinaczkowych w Polsce.

Obecnie prowadzimy prace modernizacyjne, jeśli chodzi o poprawę stanu dróg, budynków użyteczności publicznej, by zwiększyć atrakcyjność Starogardu dla mieszkańców i in-

westorów. Miasto jest dobrze skomunikowane, 10 km od Starogardu mamy wjazd na autostradę A-1, do której można dojechać zmodernizowaną już w znakomitej części tzw. berlinką, czyli drogą E-22. Na razie szybko można dojechać więc do Gdańska, a w przyszłości będziemy mieli świetne połączenie z centrum i południem kraju. Tak więc reasumując – diagnoza wypadła pomyślnie dla miasta.

■ Jak wygląda rewitalizacja śródmieścia, zwłaszcza Rynku oraz terenów poprzemysłowych?

– Już obserwujemy narastające zainteresowanie wykupem nieruchomości w mieście

Starogard Gdański.

Fot. Archiwum UM

Współpraca europejska

Z uwagi na jubileusz 10-lecia współpracy partnerskiej Starogardu Gdańskiego i Diepholz, jak również na kontynuację Festiwalu Kultur „Verizane”, który w tym roku akcentuje wpływ kultury niemieckiej na rozwój miasta, rok 2008 został ogłoszony przez Radę Miejską Rokiem Kultury Niemieckiej. Główne obchody jubileuszu 10-lecia współpracy miast odbyły się na przełomie maja i czerwca br.

W dniach 11-13.6.2008 r. Starogard Gdański będzie gospodarzem Zgromadzenia Ogólnego Stowarzyszenia QeC-ERAN (Europejska Sieć Obszarów Rewitalizowanych), którego członkiem jest od 2001 roku. QeC-ERAN jest jedną z najdłuższych działających europejskich sieci roboczych i zajmuje się promocją zintegrowanego podejścia do spraw rewitalizacji obszarów miejskich. Doroczne Zgromadzenie Ogólne stowarzyszenia połączone będzie z konferencją tematyczną pn. **„Miasta przemysłowe w procesie transformacji”**. W wydarzeniach tych weźmie udział około 80 gości z Polski i zagranicy, w tym 40 przedstawicieli kilkunastu miast europejskich, m.in. Rotterdamu, Rzymu, Brukseli, Belfastu, Turynu, Pragi, Wenecji. Przybędą także przedstawiciele Parlamentu Europejskiego.

z przeznaczeniem na inwestycje handlowe i usługowe. W związku z tym ożywieniem mamy nadzieję na zagospodarowanie np. terenów i budynków po dawnym zakładzie „Neptun” produkującym buty. Lokalni przedsiębiorcy wystąpili do nas o zmianę w planie zagospodarowania, by mogli tu postawić galerię handlowo-usługową. Zważywszy że obok, również w centrum miasta, znajdują się już wykupione tereny po Polpharmie, która przeniosła produkcję na obrzeża miasta, przeznaczone na Focus Park – zespół handlowo-usługowo-rozrywkowy – można powiedzieć, że duże połacie miasta w najbliższym czasie zostaną zagospodarowane, co jest bardzo dobrą wiadomością nie tylko z punktu widzenia estetyki, ale także ożywienia gospodarczego i kulturalnego tych miejsc. Również dawne Młyny – zwane czasem starogardzką Wenecją – zabytkowe obiekty pod opieką konserwatora zabytków znalazły nowego właściciela, który chce tam pobudować mieszkania i zrewitalizować teren wokół wraz z zagospodarowaniem odcinka rzeki Wierzycy.

Natomiast my jako samorząd kończymy prace nad planem zagospodarowania przestrzennego, który ma być przyjęty przez radę

miasta na przełomie września i października. Wtedy 100% powierzchni miasta będzie objęte planem, co jest dużym sukcesem i dobrą wiadomością dla inwestorów i mieszkańców, którzy chcą prowadzić inwestycje. Poza tym kończymy konsultacje społeczne przy aktualizacji programu rewitalizacji centrum Starogardu, zwłaszcza Rynku. W lipcu zaczynamy dokumentację techniczną, by móc w przyszłym roku wystąpić o środki z Unii Europejskiej.

■ W Starogardzie działa e-urząd. Jakie sprawy można już załatwić przez internet?

– Od 1 maja br., a więc od niedawna, działa u nas e-urząd z obsługą bezpiecznego podpisu elektronicznego. Można u nas załatwić wszelkie sprawy, które mają swoje odzwierciedlenie w formularzach papierowych. Do uruchomienia takiej usługi w urzędzie przystąpiliśmy z dużym wyprzedzeniem, skorzystaliśmy z płatnej elektronicznej skrzynki podawczej, gdyż ma ona lepszą funkcjonalność. Oczywiście mieszkańcy mogą monitorować, na jakim etapie jest ich sprawa. Na razie nie obserwujemy wielkiego zainteresowania tym sposobem załatwiania formalności, ale musimy dać mieszkańcom czas na naukę korzystania z nowego narzędzia.

■ Jakie są najważniejsze zamierzenia i plany inwestycyjne na najbliższą przyszłość?

– Duże środki własne, bo aż 25 mln zł, angażujemy w inwestycje, czyli 20% budżetu. Największą jest budowa zakładu utylizacji odpadów komunalnych, wyceniona na blisko 88 mln zł, z czego 45,7 mln zł otrzymamy ze środków unijnych. W to przedsięwzięcie zaangażowało się blisko 20 okolicznych gmin. Prowadzimy też kanalizację kolejnych ulic, kończymy budowę siedziby Miejskiego Zakładu Komunikacji, jesteśmy gotowi do adaptacji obiektu handlowego na bibliotekę miejską, staramy się pozyskać na to środki zewnętrzne. Kontynuujemy prace nad studium usprawnienia układu drogowego miasta, także w części przemysłowej, gdzie funkcjonuje specjalna strefa ekonomiczna – nad skomunikowaniem jej z drogą wojewódzką i później węzłem rozjazdowym na autostradzie. Jeśli chodzi o infrastrukturę sportową, kontynuujemy udział w programie „Moje boisko” i „Orlik 2012”.

■ Życzę więc realizacji zamierzeń i dziękuję za rozmowę.

**Materiały o Starogardzie Gdańskim
przygotowała
HANNA HENDRYSIAK**

VI KONGRES MIAST POLSKICH

Bielsko-Biała, 25–26 września 2008

Jakość życia w miastach

(program wstępny)

Miejsce obrad: Bielskie Centrum Kultury, ul. Słowackiego 27

25 września:

12:00–14:00 – *rejestracja uczestników*

14:00 – *obrazy plenarne (wystąpienia Gości, wystąpienia wprowadzające):*

- powitanie – prezes ZMP, prezydent Bielska-Białej
- wystąpienia Gości
- wprowadzenie „**Monitoring rozwoju miast – stan aktualny**” – Andrzej PORAWSKI (ZMP)
- „**Polityka społeczna miast na tle monitoringu lokalnych usług społecznych (edukacja, kultura, pomoc społeczna w badaniach SAS)**” – dr Grzegorz KACZMAREK (Bydgoszcz)
- „**Gospodarka miejska na tle monitoringu lokalnych usług technicznych (drogi, transport publiczny, gospodarka komunalna i mieszkaniowa w badaniach SAS)**” – Janusz SZEWCZUK (SRGG, Szczecin)
- „**Finanse miast (w tym inwestycje, gospodarka nieruchomości, współpraca z partnerami)**” – dr Jan M. CZAJKOWSKI (Zgierz, UM Łodzi)
- „**Demografia miast – kiedy nasze miasta się wyludnią?**” – prof. Marek SZCZEPAŃSKI (UŚ)
- podsumowanie „**Monitoring rozwoju miast – stan docelowy**” – prof. Józef OLEŃSKI (prezes GUS)

16:00–18:00 – *obrazy w zespołach roboczych:*

- **Edukacja i kultura** czynnikami rozwoju i miast
- **Gospodarka miejska** a warunki rozwoju miast
- **Finanse miast** – zintegrowane podejście, partnerstwo
- **Demografia miast** – jak zatrzymać ludzi w mieście

18:00–19:00 – *podsumowanie prac zespołów (wnioski praktyczne dla miast)*

19:30 *Koncert w Bielskim Centrum Kultury*

26 września:

10:00–13:00 – *obrazy plenarne:*

- prezentacja wniosków zespołów roboczych;
- „**Zrównoważony rozwój miast – monitoring**” – prof. Tadeusz BORYS (Jelenia Góra)
- „**Rola miast w kształtowaniu środowiska – wpływ na stan klimatu**” – Bielsko-Biała
- „**Jakość życia w miastach – wskaźniki a opinia mieszkańców**” – prof. Ryszard CICHOCKI (UAM Poznań)

Wkładkę „Samorząd Miejski”, stały dodatek do „GSiA” wydawany raz w miesiącu, przygotowuje zespół Związku Miast Polskich: Ewa Parchimowicz – red. nacz., Joanna Proniewicz, Andrzej Porawski – dyrektor Biura ZMP. Wersja elektroniczna dodatku „SM” znajduje się pod adresem: www.miasta-polskie.pl/sm.html Biuro Związku Miast Polskich, ul. Robocza 46a, 61-517 Poznań, tel. 0-61 633 50 50, fax 0-61 633 50 60, e-mail: redakcja@zmp.poznan.pl, strona internetowa: www.miasta-polskie.pl, www.polish-cities.pl, www.zmp.poznan.pl

**gazeta samorządu
i administracji**
gospodarka prawo finanse